

W KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Egész évre	850
Félévre	460
Negyedévre	240
Egy hónapra	85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lei	
Bukarestben	5-

#szahszlovakiában	
Egy hónapra	ck 30-
Egy szám	1-50

1924 október 20 Hétfő

Ciuj Kolozsvár * VII. évfolyam * 234. szám

5685. Tisri 22

Schwartz Dávidról elfelejtkeztek

Isten ments, hogy az ünneprontás leghalványabb szüneteként terhelje egyébként büncsükkünket. Ezt a szép és nemes örömet nem akarjuk mi a legesekélyesebb díszoratóriával sem megzavarni, hiszen olyan ritkák az ilyen pillanatok, amikor egyelőre az egész művelt emberiséggel, közösen örvendhetünk az emberi tudás és szellemi előrelépés diadalának. Igaz lelkedéssel hajjünk meg zászlónkat a derék dr. Eckener előtt, aki hősiesség kitartással, három napból csak három órát aludva, vezette ezüstös csillagú óriásmadarát a végtelen Óceán fölött, hogy milliók tudványaiban közben kössön ki a lekeletre hangárverésben. Minden csodálatunk és nagyrabecsülésünk a kitűnő dr. Arnsteinnek, a friedrichshafeni Zeppelin-gyár főmérnökének, aki a Z. R. 3-at megkonstruálta és felépítette. Együtt örvendünk az amerikaiakkal, akik a nemzetközi forgalom fejlődésének szünetelés perspektíváit látják megnyitni maguk előtt és együtt örvendünk a németekkel, akik a Z. R. 3-ban a német szellem diadalát ünneplik, hiszen német kezek építették a retek alkotást és rémet volt a feltaláló, akiről a merev szisztémájú léghajót elnevezték: Zeppelin gróf.

Mi senkinek az örömet nem akarjuk megromítani és senkinek a dícsőségét kisébbiteni. Csak nagyon fáj nekünk, hogy ebben a nagy zűrzavarban a szegény Schwartz bácsiról megfeledkeztek. A szegény Schwartz bácsiról, aki már rég ott perlad a zégrábi zsidó temetőben, de aki szemünk megfőré fényével már látta a kormányozható léghajó nagy győzelmét. Ezekben a napokban, amikor a világ egész sajtója hurgos a Z. R. 3. nagy sikerétől, amikor a tengerentúli repülés eredménye még a nagy világpolitikai eseményeket is háttérbe szorítja, senki sem gondolt arra, hogy a kormányozható léghajó felfedezője tulajdonképpen Schwartz bácsi volt. Teljes néven Schwartz Dávid zégrábi kereskedő. Ő konstruálta meg először a „könnyebb mint a levegő” alapelve szerint a merev szisztémájú kormányozható léghajót, amikor egy másik zsidó, egy bizonyos Otto Lilienthal nevű a rebezebb „mint a levegő” elv szerint megépítette az első repülőgépet és életét is áldozta a tudomány fejlődéséért. Schwartz Dávid ott Zégrabban bigondolta és megkonstruálta az első kormányozható léghajót, ezután elindult, hogy felajánlja az emberiségnek a nagy találmányát. Sorra kopogtatott miniszterek és kormányelnökök ajtaján, végigkérte egész Európát, de senki sem akarta vállalni a kelmény realizálását. Végül elment Szentpétervárra és az orosz kormányt is felajánlotta találmányát. Schwartz azonban idejekorán értesült, hogy a céri kormány a zsidó törvény alkalmazásával hi akarja utasítani őt az országból és modelljét el akarja lopatni, ezért ő maga elégette a modellt és síve elmenekült Oroszországból. Végre is a német Zeppelin gróf vette meg tőle a kormányozható léghajó terveit néhány garacért és Schwartz Dávid teljes szegénységben és az ismeretlenség homályában hunyta le örök álmára szeméit.

Ez a hitese, minden szépitgetés nélkül története annak a léghajónak, amelynek diadalát ma az egész világ hurgos és amely büszkén viseli a Zeppelin nevet. Nem akarjuk magunknak vindikálni a dícsőséget, nem akarjuk vitetni a német örökzet jogosságát, tekintsek rá a német szellem diadalának a Zeppelint, hiszen oroszleírásuk van benne. Nem a faj és nem a nemzeti önéret agsokodik bennünk, amikor ma lapunk élére a Schwartz Dávid nevet írjuk, de az emberi részvét és igazságosság. Az ünnepi szimfóniába bele kell hangoznunk a Schwartz Dávid revét is, mert nélkülük az nem lenne teljes és harmónikus. A nagy-

szorú gondolat, amely most Lakehurstban diadalmos állomáshoz érkezett és az emberi haladás előtt a végtelen lehetőségek perspektíváját nyitotta meg, a Schwartz Dávid agyában született meg. Szükséges ezt ma nyomatékosan elmondani nemcsak azért, mert Schwartz Dávid emlékének tartozunk vele, de azért is, mert most éljük az a korszakot, amikor az ifjú Solovay Dávidokat kibruvalják a tudom-

mány csarnokaiból, ahová tudásszomjuk minden lelkesedésével törekszünk, hogy még sok olyan kincset gyarapítsák az emberiség szellemi vagyont, amilyennel Schwartz Dávid gyarapította. A levegőt meghódító „Hold leánya”, ahogy az amerikaiak a Zeppelint elnevezték, intelmül szolgálhat mindazoknak, akik Schwartz Dávid fajtájában csak az ártás és romborz szellemét látják. m. e.

A kormány nem fogadta el Franasovici lemondását

Közlött hír volt Vaitoiannu miniszter lemondása. Huszonnégy óráig elspolták a kamara üléseit

(Bukaresti-Bukarest, október 18. Az Új Kelet tudósítójától.) A „Petrol National” nagy port felvert utlevélvisszavételével igen kellemetlen helyzetbe hozták Vaitoiannu minisztert, akinek főce volt a paranczó részvényszerűség igazgatója és Franasovici államtitkár, akinek rokoni tagjai voltak a részvényszerűség felügyelő bizottságának. Ez a kényes helyzet indította Franasovici államtitkárt, hogy beadja lemondását és tegnap délelőtt elküldte lemondó levelét a miniszterelnöknek. Lemondását azonnal indokolta, hogy a legutóbbi utlevélbotrányról kapcsolatosan társadékok érték olyanok részéről, akik ezt az ügyet politikai kérdéssé akarták tenni. Szükségesnek látja, hogy a parlamenti szeszéből szabadon védekezhessen, ezért távozik a kormányból. Bratisnu miniszterelnök Franasoviciot aronnal magához kérte és teljes bizalmát fejezte ki az államtitkárnak. Franasovici azonban ragaszkodott lemondásához, mire a miniszterelnök kijelentette, hogy miniszteriársai elő viszi az ügyet.

Huszonnégy óráig elspolták a kamara üléseit. Egyben belekaveredett rokonainak és más részeseinek miatt történik. Annak a gyanúsításnak elkerülésére, hogy én interveniáltam valakéért is, mondtam le. Csak egyet sajnállok, hogy az ellenzék majd bizonyosan igyekszik ebből a kérdésből politikai tőkét csinálni. Bizonyos vagyok, hogy világosság derül erre az ügyre, mert a túmosók nem menekülhetnek a törvény szigorja elől.

Franasovici lemondásával egyidejűleg a bukaresti sajtó azt a hírt közölte, hogy Vaitoiannu közlekedési miniszter is lemondott. Ezzel szemben újabb bukaresti távirat hivatalosan megcáfolja Vaitoiannu miniszter lemondását és közli, hogy Franasovici államtitkár lemondását a minisztertanács nem fogadja el.

Bukarest, okt. 18. A kamara tegnapi ülésén megválasztotta a jegyzőket és a különböző bizottságokat, majd megalakította az esztályokat. Ennek megtörténte után a kamara üléseit esütörtökig, október 20-ig elnapolták.

A szenátus tegnapi ülésén megválasztotta az új alelnöki állás kerdálására vonatkozó indítványt és Procopio szenátort választotta meg erre a tisztségre. Több bizottság megalakítása után a szenátust is esütörtökig elnapolták.

Amerika még mindig ujjong a Z. R. III. sikerének

Coolidge elnök üdvözítő irata. Amerika és Németország őszinte kézfogása

(New York, október 18. Az Új Kelet tudósítójától.) Coolidge elnök üdvöletét küldött dr. Eckenernek, a Zeppelin vezetőjéhez. A köszöntő ábrát így hangzik:

Üdvözölöm önt abból az alkalomból, hogy transzatlanti útja a kormányozható léghajón Németországból az Egyesült Államokba sikerült. Ez az ut nem egy érdekesítő élmény, sem egy briliáns kaland, hanem jóval több: korszakos eredmény, mert beigazolta annak a lehetőségét, hogy a levegőnél könnyebb gézok alkalmazásával nagy távolságokat lehet a levegőben megtenni, jelentékeny mennyiségű anyagot és tekintélyes számú utasokat lehet szállítani. A német technikusok ügyessége és tehatósága az ilyen csodálatraméltó légi járművek építésében, amely lehetővé tette a Zeppelin főnyszerűségét és inoldars nélkül való áthozatalát Friedrichshafentől Lakehurstig, az egész világ érdeklődését megérdemlő esemény. Nagy elégtétel számunkra és az amerikai nép számára, hogy Németország és Amerika között a békés viszony ismét teljesen helyreállt és ez a hatalmas léghajó az első közvetlen utat Amerika és Németország között szerencsésen megtette. Remélem, hogy az ön Amerikában való tartózkodása kellemes lesz és azok az értékes szolgálatok, amelyeket a léghajó áthúzásával teljesített, önt egész életén büszkeséggel és megelégedéssel fogják eltölteni.

vedett. Crodálatos nyugalommal siklott át az oceánon és senki meg nem betegedett. Az utazás utolsó óráiban erős viharban jutott előre a „Z. R. III.”, majd sűrű ködben, óriási sebességgel ment utja felé. A légi járművet az amerikai kormány hivatalosan is átvette. Az arról szóló jegyzőkönyvet átadták a német követnek, aki eljuttatja azt kormányának. Most már pontosan megállapították az átvétel idejét. A friedrichshafeni startól addig, amíg a Zeppelin a newyorki szabadságszobor fölé érkeztél, 79 óra és 23 perc telt el.

Dr. Eckener üzenete

Mialatt a Zeppelin Newyork városán körül keringett, dr. Eckener a légi óriásról ejtőernyő segítségével üdvöletét küldte Newyork lakosságának és az amerikai népnek. Az üdvölet szövegét a délutáni megjelenő lapok már közölték.

„Köszöntünk benneteket Newyork népe! — így kezdődik az ünnepi üzenet. E folséges város körvonalai láttára meghajtjuk léghajónkat és őszinte örömmel üdvözöljük az egész amerikai népet. Annak a bizalomteljes reményünknek adunk kifejezést, hogy az oceán fölött megtett utunk megnyitja utját a két nép barátságos és eredményes együttműködésének, annak a korszaknak, amelyben gróf Zeppelin hallhatatlan művét, a levegő meghódítását közösen továbbfejlesztjük. Ebben a szeltemben fogunk kéz a kézben együtt dolgozni azokon a feladatokon, amely tér és idő áthidalásával az összes nemzeteket mind szorosabban fogja egymáshoz kapcsolni. A Z. R. III. parancsnoka és legénysége Newyork lakóinak és az egész amerikai népnek legjobb kívánságait és üdvöletét küldi. Dr. Eckener.”

79 óra 23 perc

Dr. Eckener sz utazás három napi tartama alatt mindössze három és fél órát aludt és megérkezésekor nagyon álmos volt. Tiszteletére bankettet adtak, amelyen résztvett a kormány képviselője is. Dr. Eckener szerint az ut teljesen kifogástalan volt. A léghajó szerkezete semmilyen motor vagy egyéb hibát nem szen-

A. zó

gyzésekre megrend. Ga-küldemé-mia bár-be.

Rader 2306

o. 2.

kat!

ó bitközségeihez paia-merei, reg-Oradea-Maren határozták egy szesz hiti őszégszágos nyugdíj-kozó akció meg-ivjuk az összes viselőkről hella-zódásokat az odájába.

szítés és pótlék. n és kora. zségét és rab-oly metzőket is zett bitközségek, elmozás a össze-es alkalmazottai, és tartozik ezen ornak színt emeni lehető meg-észülő bizottság.

és finomáru, prima külföldi pható

lanó

Viteazul (voit Maria 12. (voit Büzlet és iroda 7. R. Mosse 4002

Egy „zsidóságra“ került város Látogatás Székelyudvarhelyen

(Odorhei Székelyudvarhely, okt. 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Valamikor az „iskolák városának“ nevezték ezt a székely várost, hol büszke vetélkedéssel néz egymással szembe az ősi református kollégium a katolikus gimnáziummal, hol kereskedelmi tanfolyam, állami real és többféle ipari felsőbb szakiskola volt. De elbevehették volna a nemzetiségek városának is, mert székely, magyar, szász, örmény, kevés román a legnagyobb békességben éltek a zsidósággal, melynek száma kicsiny volt ugyan, de a városka kulturális életében mégis jelentős szerepet vitt. A történelmi változás folytán a város lakosságában bizonyos eltolódás állott be, a román elem kissé megegyezaporodott az új hivatalnokok folytán, de bekerült a szomszédos falvakból is több zsidó család, úgy hogy ma már igen jelentős és nívós zsidó község van Székelyudvarhelynek. És ami még örvendetesebb, a harmonia az egyes nemzetiségek között teljes és az antiszemitizmusnak legfeljebb most annyi nyoma akad, hogy a román licium néhány erdélyi növendéke megdöbbent egy öreg zsidót és később szidott az ünnepi sátorára. Egy másik örvendetes és jellemző jelenség: hogy a zsidóság — másan egy két kivétellel — teljesen egységes a zsidó népi egység gondolatában. Aki különben a Székelyföldet ismeri, az nem lepődik meg ezen. A székely nép mindig is megkülönböztette a maga fajtajához tartozót, még önmagát is a magyartól és a zsidót „a zsidónak“ hívta minden bántó gondolat nélkül, mint ahogyan az örményt örménynek, a szászt pedig szásznak.

Egy falusi kocsis víz be a községbe. Egy ismerősöm utána érdeklődöm:
— As istalom, — engedelemmel legyen mondva — a mi zsidónk! — mondja.

Ez „az engedelemmel legyen mondva“ bizonyára a mai idők sok gonosz szólamára vonatkozik, különösen mióta régi székelyes szóval a Székelyföldi nép is „zsidóságra“ került. Egy máskor beszélgetés során egyik székelyföldi falu bírja óvatossággal mindig „iszraelitát“ mond mire a kishíró jóindulatú igazítja helyre: „zsidó az, komám“. És a népben élő eleven, nyílt megkülönböztetés a városi zsidó lakosság mentalitását is determinálta. A szó teljes értelmében zsidók a székelyudvarhelyi zsidók, anélkül, hogy ez a nyílt, természetes hovatarozásunk leghevésőbbé is zavarná a székely lakosság való harmóniát. Az igaz, hogy nem vesznek részt politikai életükben, viszont nem tagjai a liberális pártoknak sem, amelynek bizony Udvarhelyen helyi szervezete is van, amelyet a „székely liberálisok“ legfeljebb miniszterjárásakor, vagy pedig kártyázás céljából látogatnak.

Székelyudvarhelynek mintegy hatvan zsidó családja van. Igen sok intellektuális, kevés kereskedő és még kevesebb iparos. A kis városkában több a székely, vagy az örmény kereskedő, mint a zsidó. Hitközsége névleg a múltban status quo volt, most azonban teljesen ortodox alapon áll, anélkül azonban, hogy bármelyik felfogású réteg a másikkal a legkisebb nyomást akarná gyakorolni. Ebben a kis községben nincs ellentét sem a vallási, sem a zsidó világtalálkozási kérdésekben. Egyik se vindikálja magának a jogot, hogy a másikkal vallási életét felülbírálja, vagy pedig zsidó felfogását megkritizálja. Állig van az országban még egy zsidó község, melynek harmóniája annyira teljes lenne. Elbeszélgetünk Farkas báccival, a hitközség minden tekintetben egyik legtekintélyesebb tagjával, aki a legzigorúbb vallásos életet éli és mégis a legteljesebb megértéssel fogad minden új zsidó megnyilatkozást. Vagy idézzük a hitközség öreg papját, aki egész életét tanulással tölti el, s aki bizony semmi érdeklődést nem bír semmiféle kvitli iránt. És mégis nagy szegénységben éltek között volt, ki rohasztás alájárta a Keren Kajemetre szönerelt. Vannak, akik nem veszik ki részüket az aktív zsidó munkában, de nincs egyetlen egy se, aki ne járna hozzá Palesztina felépítéséhez. Ebben a zsidó községben egységes és teljes az az akarat, hogy otthona épüljön a szétszert zsidó népnek.

Természetesen ennek az egységnek előérésében elsősorban azok az érdem, akik fáradságtalanul, szóval és tettel hirdették és hirdetik a zsidó rendezészet. A múltban Welsz Fülöp dr. és Gottesmann Vilmos, pár év óta pedig dr. Kálmán József is tevékeny részese és vezetője a zsidó munkának. A Nemzeti Alap nehéz munkakörét példás ügyi ügyességgel és lelkesedéssel Hirsch Jenő látja el, akinek különösebb érdeme az ifjuság önképzésének megszervezése is. Székelyudvarhelynek ma már igen értékes zsidó közéleti könyvtára van és meg

van minden remény arra, hogy ez főképpen Kálmán József dr. buzgalomból egy alakuló zsidó társaság körben nyerhet elhelyezkedést.

A sátoros ünnepek során gazdag tartalmú zsidó élet volt Székelyudvarhelynek. Megalakult az Aviva és pedig egyszerre három csoporttal is. A régi csoportot Aron Margit, a második csoportot Markovits Helen, a kis Avivát pedig, melyben tizenkét éves lányok vannak, Kálmán Lilike vezeti. Megalakult a Barissza is, a külsőösen tevékeny Löbl Lajos vezetésével. A székelyudvarhelyi zsidó asszonyok páratlan lelkesedéssel határozták el a Pro Palestina Ligában való munkát. A Liga ügyeit

John Bull választ

Asszony, pénz, népgyűlés, röpirat, plakát, szellemesség és sport az angol választásokon

(London, október 18. Az Uj Kelet tudósítójától.)... „Panem et circenses“ — hirdogta Rómának népe két évezreddel ezelőtt. A lepergett kétezer esztendő nem volt elég ahhoz, hogy ennek a klasszikus jelentőségű szállóigének pszichológiai gyökerét kiirtsa a tömegek lelkéből. Anglia sok millió lakója, ha egyszer egészen őszintén és tömören akarja világga kiáltani legfontosabb kollektív akaratát, akkor valahogy így formálná át a régi római mondást: Kenyeret és parlamenti választásokat. Ezzel az átszövegezéssel semmi orobta sem eshet a régi római mondás értelmén és lényegén, mert Angliában a parlamenti választások a komoly politika mellett egyformán jelentik a játékot, a sirkust és mindenekelőtt a sportot.

Voltaképpen minden angol embernek két foglalkozása is van: az egyik a mestersége, amivel a bejérést keresi, a másik pedig a politika, amelyben kiéli egyéniségét. Ezért van az, hogy a választási kampány egy perere sem szünetel Angliában még akkor sem, ha az új választások határideje egészen bizonytalan. Ha a kormány, mint ahogy az most is történt, kiírja az új választásokat, csak annyi történik, hogy az ország is permanenciában lévő agitációs irodák intenzivitásuk maximumát fejtik ki. Így van ez most is és az október huszonekennedikére kitűzött választási napra már is felgyűltek az egyes parlamenti pártok hadseregei.

Szerephez jut a konyha

A londoni és vidéki népgyűlések az újság-cikkok, a plakátok és a röpiratok egész légiút ontják ki magukból a választási irodák, úgy hogy az angol polgárnak egyáltalában nincs oka unatkozni, minden tízes órájára megtalálhatja a maga szórakozását. Különösen azóta érdekesebbek és izgalmasabbak — ez a fogadások szempontjából értenőd — az angol választások, mióta az írek megkapták önszervezési jogukat (tehát nem vesznek részt az angol parlamentben) és amióta a harminc éven felüli nők szavazati joghoz jutottak. Ez a két dolog ugyanis alapjában forgatta fel az angol parlament szokásos egyensúlyát. Ezelőtt az ír képviselők kicsi, de erős csoportja tartotta egyensúlyban a rivális nagy politikai pártokat. Tadni-illik, hol ide, hol oda szavaztak, úgy hogy állandó többségre csak nagy ritkán tudott jutni akármelyik párt is. Mióta pedig a harminc éven felüli nők is szavazati jogot kaptak, azóta a hangulat, a szentimentalizmus, de legfőképpen a konyha érdeke nagy szerepet kapott az angol politikában. Szegény képviselőjelölteknek meg kellett tanulni a főzés minden titkát, mert ha választókerületében nem tud szakszerűen beszélni a husról, teáról, a zöldségről, vagy a cukorról, akkor biztosra veheti a bukását. Az is bizonyos, hogy érdekesebb markáns, arccal és divatos elegáns, nyakkezdővel nem nagyon néhez manapság politikai karriert csinálni Angliában.

— Mi lesz akkor, — kérdeztem egyszer londoni házigazdát — ha Henderson törvénye életbe lép? Ha minden huszonegy éven felüli nő szavazati jogot kap, hiszen akkor legalább négy millióval több nőszavazó lesz mint férfi.

— No, — felelte házigazdám — az sem lesz olyan nagy tragédia. Akkor legalább előbb lesz az élet. Mert ne higgye, hogy Macdonaldért csak azért rajonganak a nők, mert ő a legszébb férfi ma Angliában, de azért is, mert a cukor, a tea és a hús árát lejjebb szállította, ez pedig csak jót jelent.

Weinberger Jakabné, dr. Kálmán József és min ügyvezető Farkas Mártonné intézik. Kedd este Székely Béla, a Nemzeti Szövetség fűtitkára tartott előadást a templomban.

Megindult a Keren Hajjeszód-munka is, most van alakulóban a Keren Hajjeszód-bizottság. A KH. adminisztratív ügyeit az agilis Hirsch Lajos intézi.

Ez a fellendülés értékes bizonyossága annak, hogy a rossz közlekedési viszonyok folytán szinte a világtól elzárt Székelyudvarhelyre nemcsak eljutott a zsidóság újjáéledésének eszméje, de ott talajra talált és már is biztató eredményeket ért el.

Nem proletárnak való a képviselőse

Van az angol parlamenti életnek egy igen érdekes és az angol konzervativizmust nagyszeműen jellemző sajátossága. Más országokban képviselő-jelölt az lehet, aki akar. Ezt a dicsőséget nem sajnálják senkitől sem. Angliában azonban az önjelöltek ellen egy nagyzerű évezert találtak fel. Mindenkinék, aki elegendő aláírás birtokában fel akar lépni, százötven fontot kell letétbe helyeznie, amely összeget csak akkor kapja vissza ha a választókerület összes szavazatainak legalább egy-nyelvöd része esett rá. Százötven font Angliában is elég tekintélyes összeg, úgyhogy a szerencsétlenség alaposan megbánnák a dolgot, mielőtt elkezdenék magukat arra, hogy ennyi pénzt postaköltségnek el egy nagyon is katasztrofikai dicsőségért.

Igaz az is, hogy ez a százötven fontos rendelkezés titkos és tulajdonképpen a munkásképviselek ellen irányul, minthogy kevés munkásnak van százötven fontos kockázatú való pénze.

Mi dolga van egy képviselőnek

Különben a konzervativok mindig jól értették ahhoz, hogy ilyen anyagi eszközökkel lehetőleg távol tartsák a munkásokat a parlamenttől. Néhány évvel ezelőtt a képviselők egy penny napidíjat sem kaptak, úgy hogy képviselőnek lenni egészen uri foglalkozás volt. Ma sem sokkal jobb a helyzet, négyezer fontos kap évenként egy képviselő, ennek az összegnek az egyik felét pedig egy tízár fizetésre, másik felét postaköltségre megy el. Hogy minek kell tízár és postaköltség? Mert az angol választók egyáltalában nem hajlandók a képviselő-stallumot, amolyan szereplési kiállításnak tekinteni. Ha valamelyik parlamentnek leszáll a lova, nem ad elég tejt a tehene, vagy ha összeveszt az anyósával, akkor egészen bizonyos, a képviselőjétől fog tanácsot kérni. Ha pedig valamelyik képviselő megtenné, hogy nem válaszol a hozzáérkezett levelekre, akkor örökre betette maga mögött az ajtót. Ezért kell a tízár meg a postaköltség.

Ahol tiszta választások vannak

A pénz egyébként más formában is szerepet játszik a választásokban. Az angol törvények értelmében tudniillik a képviselőjelölteknek spórolni kell a pénzrel. A választási kampányban választónként legfeljebb négy pennyt költöhet el a képviselőjelölt. Minthogy pedig négy pennyért nem lehet voksot venni, a választások egészen tiszták. Mert erre a négy penny törvényre nagyon szigorúan vigyáznak és ha valakiről kiderül, hogy ő, vagy a kampányt vezető ügynöke, akinek minden tettéért és szaváért felelős a jelölt, csak egy pennnyel is többet költött az engedélyezett összegnél, könnyörtelenül elveszik mandátumát. Így járt a legutóbbi pótválasztásokon Major Astor, a „Times“ tulajdonosa is, akinek ügynöke, anélkül, hogy ő maga tudott volna arról, néhány fonttal többet költött el, mint amennyit szabad lett volna.

Es a négy pennny törvény egyébként nem is olyan ostoba dolog. A jelöltek és pártok között nemes versengés indul meg, hogy ki tud kevesebb pénzzel nagyobb lármát csinálni. A legelőnyösebb helyzetben kétségkívül a munkáspárt van, mert az ő toborzó hadserege és kortestábora nem fizetett egyenként, hanem az ügyért lelkesedő önkéntesekből áll, akik pompásan dolgoznak és ingyen. Mióta az új választásokat kiírta, Londonban ezek az önkéntes bizottságok százával járják sorra a bérpalotákat. Megállnak egy-egy emelet folyosóján, bekopognak az összes ajtókon, aztán elküldik magukat:

— Uraim, hölgyeim, csak öt percet kérünk! Egy perc múlva már kész a rögtönzött nép-

gyűlés, mert az angol ember, de az asszony is, ha egy jó szónoklatot hallhat és kedvére kivitatkozhatja magát, még az ebédjét is elhagyja.

Talpraesottnek kell lenni a jelöltnek

Bár a plakátok és röpiratok nagyon ületések, nagyon szellemesek és nagyon hatásosak, a legfőbb propaganda eszköz mégis a gyűlés. Egy-egy talpraesott szónok óriási szolgálatakat tehet a pártjának. Fő az, hogy egyszerű svádja, kitűnő humora legyen és ne jöjjön zavaros, ha előadásában megzavarják. Mert az angol polgáraktív részt vesz a gyűlésen és állandóan beleszó a szónoklatba, vagy legjobb esetben képtelen kérdésekkel gyötri a szónokot.

Lloyd Georgezal esett meg a múlt választásokkor, amikor egy tízezer főre menő tömeg előtt meggyőző hangon fejtegette, hogy ő nemcsak Írországnak, de Skóciának és Walesnek is meg akarja adni az önrendelkezési jogot, a hallgatóság körül valaki mennydörgő hangon közbekiáltotta:

... és a pokolnak is.

Lloyd George egy pillanatra sem jött zavaros.

Igen — kiáltozta ő is — a pokolnak is.

Mindig örültem, ha láttam, hogy az emberek, mint a tisztelt közbekiáltó ur is, védik a hazájukat és szülőföldjüket.

Lloyd George meg volt mentve, a lecsuszott

közbekiáltót pedig kiboxolták maguk körül a lelkesen hurrázó polgárok. De könnyen fordítva is történhetett volna a dolog. Annyi biztos, hogy egy-egy szellemes aperaszóval lehet a legnagyobb sikert elérni.

Egy adomáért egy mandátum

John Simon, a híres liberális párti politikust például így választották meg egy munkáspárti jelölttel szemben. Sir Simon, amikor már minden érvéből kifogyott, a következő adomát mondta el:

— Egyszer az egyik nyulpástétomáról híres vendéglő törzsvendége ráfordított a vendéglőre, hogy nem olyan jó a pástétom, mint eddig volt. „Kérem — mondta a vendéglős — az azért van, mert sok vendég keverve szereti a pástétomot és mi most lóhussal keverjük a nyulat.” — „És milyen arányban keverik?” — kérdezte a törzsvendég. „Egy ló, egy nyul” — felelte a vendéglős. „Nos akkor inkább eszem tiszta lovat” — felelte a törzsvendég.

— Így van ez — mondotta Sir Simon — a munkáspárttal is. Egy kis nyulnyi szocializmust és egy egész lóra való polgári programot kevernek össze. Nem jó ez a keverés; választók, szavazatok akkor inkább a lóra!

— Szavazzunk a lóra! — üvöltöttek a választók és Sir Simonból képviselő lett. H. K.

Pogromuszítás a magyar parlamentben

Lendvai-Lehner lázító beszéde a soproni diáksztrájkról

(Budapest, október 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlésen Lendvai István, az ebredők seglédi képviselője napirend előtti tette szavát a főiskolai ifjúság ismeretese tüntetését. Felolvassa a soproni erdészeti és bányászati főiskola növendékeinek hozzáintézett levelét, amelyben többek között ilyenek foglaltak:

— Békében is fehér holló volt közöttünk a zsidó. A háború és a forradalmak után pedig egy se tegye be hozzánk a lábát. Ha arra gondolunk, hogy Salmeost, régi székhelyünket elvesztettük a zsidók forradalmi szereplése miatt, nem tudunk belényugodni, hogy egyetlenegy is legyen sorainkban. Elmondják, hogy a minisztérium két zsidó hallgatót küldött a nyakukra és ezek miatt zárták be az iskolát, amikor már a zsidók, társaik bánásmódja miatt, önként el távoztak Sopronból. Azt írják, hogy főiskolákra nagyobb szükség van, mint nyavalyás, rothad zsidókból megfertőzött Budapestre.

Vanak a puszusnak felolvasásánál az ülés tetsze baloldalon nagy zaj tör ki.

Lendvai kijelenti, hogy az egész ország egyetemi ifjúsága szolidaritást vállal a soproniakkal. És fenyeget az a veszedelem, hogy két zsidó fiú miatt az egész országban megszűnik

az oktatás rendes folyamata, később hosszasan fejtegeti nézetét a zsidókérdésben, amikor Sándor Pál közbeszó: Ez nem villágnézet, ez bor-nírtság!

Lendvai a keresztény ellensék üdvözlését tolmácsolja a főiskolai ifjúságak. És fölveti azt a kérdést, hogy okos dolog-e kormányzati szempontból konfliktus elő állítani az ország jövőndi szellemi vezérkarát ilyen esetekből kifolyólag. Megismétli azt a szegedi kijelentését, hogy a zsidók viselkedése lesodérja a lelkeket oda, ahol a pogrom vetése érik.

Mezénál a szavaknál újra közbeszólok a hallgatásnak a baloldaltól.

Lendvai kéri a kormányt, tegye lehetővé, hogy az ifjúság fölzaklatott lelke meggyugodjék.

Utána Pakots József szólal fel ugyanebben az ügyben. Magyarán, milyen keserű, hogy éppen ilyen csomény kaporan kell az ifjúság tanulási lehetőségeiről beszélni. Kifejti, milyen hiú, hogy azt a konzolidációt, amelyet a kormány sunyít emleget, éppen az egyetemeken és az ifjúság lelkében nem lehet megtalálni.

A diákvezetők kiküldötték egyébként ma bejelentették a miniszternek, hogy a tüntető távolmaradás még egy napig tart, azután teljes rendben folytatódni fog a tanulás.

Reinitz Jakabot tetemrehívják...

A tetemrehívás nem járt pozitív eredménnyel. Reinitz a tanuk terhelt vallomással ellenőre is állhatatosan tagad

(Kassa, október 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kassai rendőrhatalóságok lázasan nyomoznak tovább a Reinitz-ügyben. Tegnap megtörtént Reinitz tetemrehívása Bankón, ahol a terheltet a gyilkosságok történetek. Megállapított program szerint a késő esti órákban autó állott meg a kassai rendőrség épülete előtt. Pongrác tanácsos utasítására a fogházör felkeltette cellájában Reinitzet, aki már ekkor nyugovóra tért és felszólította, hogy kövesse. Reinitz nyugodtan, szó nélkül elment a parancsnak. Nem kérte, hová viszik ebben a szokatlan időben, egy szempillája nem rezdült meg, szinte gépiesen ment amerre mutatták.

Előbb végig hajtott az autó a városban. Össze-vissza, hogy Reinitz ne tudja, merre készülnek. Kanyargós utakon ki a vasút felé, majd onnét megkerülve a város periferiáit ki a célnak: a Bankónak. Reinitz az egész uton hallgatott. Mintha nem is érdekelte volna a szokatlan késői autózás és célja.

A bankói sötét erdőben

Az autó a hadtestparancsnokság előtt kanyarodott a Csermelyvölgyi-utra és onnét lassított menetben ki a Bankóra. Egy helyen megálltak. Annak idején az utól balra eső erdőszéle e részén találták meg Szmuk és Lebovics holttestének maradványait.

— Hol vagyunk? — kérdi Pongrác tanácsos Reinitzet és a villamos lámpával erősen az arcába világítanak.

Reinitz fölös reszkető hangon válaszol: Egy uton. Megmondják: itt találták meg Szmuk és Lebovics hullait. Reinitznek egy arcizma sem rándul meg. Már teljesen nyugodt. Tovább mennek. Újabb megállás. Itt, a helyen akadnak rá Lrichter és egy ismeretlen áldozat holttestére... Milyen helyen vagyunk, kérkdi Reinitzet. Reinitz itt egy látszik már elhagyta a hidegvérét és nyugalmát. Szinte magából kikeltén mondta: — Semmit sem tudok... En nem csináltam semmit... Ne kinozzanak... Inkább löjjenek le, hogy már vége legyen mindennek... És reszkett, mint a nyárfalevél.

De megismételte, hogy szólt el magát. Talán tizenegy óra volt már. Az autó visszafordult utassíval a rendőrség felé. A tetemrehívás nem járt eredménnyel...

Felvonulnak a terhelt tanuk

Kedden délelőtt tovább folytatták a beidézett tanuk kihallgatását. Egy kassai kereskedő az első tenn. Elmondja, hogy még 1921-ben megjelent nála Reinitz, akit régebről ismert és valami kölcsönt kért. Igen rossz viszonyok között volt, teljesen kopottan járt, úgyhogy még lakásra sem volt pénze. Kétszáz koronát adott neki és lakásról is gondoskodott számára. Reinitz akkor még nyugtatta, hogy csak rövid ideig tart a nyomorúsága, mert már nemokára sok pénzhez fog jutni.

Kassára vár ugyanis egy embert, akivel nagy spiritsüzletet kötött és ha ezt lebonyolítja, akkor egyszerre jó módba jut. Így is történt. Reinitz rövid idő múlva újból jelentkezett, ekkor már feltűnően elegáns volt és megmutatta tárcáját is, mely tele volt százasokkal és dollárokkal. (Ebben az időben tnt el Lrichter, akinek mintegy ezer dollárja volt.) A dollárokat Reinitz egy Grosz Dávid nevű kereskedőnél váltotta be, mert bankba menni nem akart. Grosz azóta nem sikerült előkeríteni.

A szembeállítás drámai jelenetek kést ment végbe. A kereskedő az első pillentásra fölismerte Reinitzet.

— No, mit szél ehhez Reinitz, kérdezték.

Reinitz, aki már izgalommal hallgatta végig a vallomást is, izgatottan kiáltja a tanu felé:

— Nem igaz egy szó sem, nem is ismerem ezt az embert!

Majd szeszrehatást tesz neki:

— Nem szégyenli magát, hogy zsidó létére ilyen kegyetlenséget mond egy zsidó embertársaról?

A titokzatos ületek rejtelme

A következő tanu Löwy Rudolf bártfai kereskedő elmondotta, hogy Reinitzet még 1918-ból ismeri. Együtt bonyolítottak le egy jó üzletet. Később Reinitz Budapesten újabb üzletet ajánlt, de erről sógora lebeszélte. 1921-ben újból találkozott Reinitzsel Kassán, a Rappaport-vendéglőben és ekkor szintén egy üzletre akarta rávenni. De kikötötte, hogy erről senkinek sem szabad szólnia, még a feleségének sem. Az üzlethez Reinitz szerint 100—200 ezer korona kellett volna. Az üzletbe nem ment be, mert milyen üzlet lehetett az, amit ily titokban kellett volna tartania!

A szembeállításról csak hosszas figyelés után ismert rá Reinitzra. Reinitz nyomban fölismerte, de azt mondta, nem emlékszik erre a kikötésre.

Hasonló vallomást tett Adler Mendel trabusai kereskedő is, akit Reinitz Szatmárra hívott egy titokzatos üzlet megötésére. Hatisz caerkoronások értékesítését ajánlotta. Nem kellett volna többet, mint ötvenezer korona. Az üzletre azonban nem vállalkozott. Nála is kikötötte Reinitz, hogy titokban tartja az ügyet.

A szembeállításánál mindketten fölismerték egymást. Reinitz csupán az jegyezte meg, hogy az üzlet nem volt komoly, csupán ki akarta Adler próbálni ezzel az ajánlattal.

Rappaport Mór beregárdói kereskedő és földbirtokos előadta, hogy 1922 nyarán Reinitz neki is ajánlott egy gyanas üzletet. Mikor megtudta miről van szó, otthagya Reinitzet. A szembeállításánál fölismerte. Reinitz nem emlékezett sem az castra, sem a tanura.

Nichstein Mendel kassai lakos is hasonló esetről tett vallomást. Elmondotta, hogy 1921-ben a rituális furdóben megcsókolta őt egy szakállas férfi és valami üzletet ajánlt, amire huszezer korona kellett volna. Kikötötte azonban, hogy nem szabad az üzletről senkinek sem említést tennie. Mikor megtudta, hogy valutasibóláról van szó, otthagya.

A szembeállításánál nyomban fölismerte Reinitzot, aki azonban tagadja, hogy a tanuak üzleti ajánlatot tett volna. A többi vidéki tanuk kihallgatását holnap folytatják.

Uj Uj bőrüzlet!

Értesítem t. vevőimet, hogy a Str. Regina Maria 12 szám alatti üzletemen kívül a Piata Mihai Viteazul Széchenyi-tér 36. szám alatt főültelet is nyitottam, ahol legdusabb választékban különböző gyármányu bőr és talp áru a legolcsóbb napi áruk mellett állandóan rakétoron van, Pontos és gyors kiszolgálás. Tisztelettel

Sámson Manó

Az Uj Kele...
szép...
szere...
Füle...
Az Uj Kele...
jel...
Ez...
felé...

(Claj...
sitőjától.)

is megem...
hangha...
e...
reskedje...
kinal zsid...
zsidóságát...
adott már...
tőkével és...
fogtak al...
Palesztin...
a város...
ottani eid...
jeszéd-bi...
egyik mu...
intélebi...
vetkező j...

Időse...

szemben,

— B...

Banghaib...

Azaz...

gal, amik...

szel a m...

dotja el...

kanem B...

ki fivéré...

és után...

is arab n...

— U...

sex — E...

Palesztin...

érem, eg...

Majd...

ötázás se...

létben, A...

ban lakó...

zsidó ez...

együtt i...

gadzok...

gyermek...

hagyatot...

Teljes el...

ra, küld...

sunkba.

— A...

— A...

eseportn...

keretváro...

— Kad...

Ben G...

Hajesszó...

az első...

városára...

vele. Az...

nevét és...

lelkes tá...

Alapnak...

fiatal ta...

a Kere...

szőbűtő...

hatós ér...

— I...

utolsó...

vároasab...

— I...

ott mar...

visszajö...

Ezaz...

való be...

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes zsidó és bányászati zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lel, negyedévre 240 lel felévre 410 lel, egész évre 850 lel.

Mr. Kaduri

(Cikj Kolozsvár, október 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A palesztinai lapok nyomán röviden mi is megemlékeztünk Mr. Kaduri tervéről. Ez az ur Sanghaji egyik legnagyobb és legtekintélyesebb kereskedője és azóta a Keren Hajesszód-akció a kínai zsidók közé is eljutott, neve a távoli kelet zsidóságát reprezentálja. Mr. Kaduri megbízást adott már telekvételre Palesztinában, ahová magánittózával és pedig sanghaji zsidók tőkéjével várost fogna alapítani. Mr. Kaduri most utban van Palesztina felé és New Yorkban tartózkodott, ahol a város ügyében komoly tárgyalásokat folytat az ottani zionista komité vezetőkkel és a Keren Hajesszód-bizottság képviselőivel. A „Der Tag” egyik munkatársa fölkereste Mr. Kadurit Ritz hotelbeli lakásán. A látogatásról az újságíró a következő jellemző rajzot adta:

Idősebb, szinte pedánsul gondosított arccal állók szemben, igazi európsival.

— Bevezessen meg, — mondom — ön valóban Sanghajiából való.

— Azaz a lélekbeli finomsággal és enyhe jóságával amit csak a keletieknek fedez föl az ember és szel a mosollyal, amely megejt és lekötöztet, mondotta el Mr. Kaduri, hogy nem Kínában született, hanem Bagdadban és mint fiatal proletár-fiu jutott ki fivérével Sanghajiába, ahol évekig tartó néklőlés után lassan vagyunkhoz jutott. Kaduri különben is arab név és örök frissességet jelent.

— Hogy lett zionista, Mr. Kaduri?

— Ugy lettem zionista — adja vissza kedve — hogy zsidó vagyok. Minden zsidó vonzódik Palesztina felé, az egy adottság, ami ma már, ugy érzem, egyetlen zsidónál sem lehet probléma.

Majd elmondja, hogy a háboru előtt körülbelül ötven zsidó család élt Sanghajiában aránylagos jólétben. A forradalmak azonban a kisebb városokban lakó zsidókat bekergették a fővárosba, ahol a zsidó családok száma megkétszereződött. Velük együtt bevonult a városba a proletariátus is. A gazdagoknak gondozkodniuk kellett a szegények gyermekeiről, iskolát létesítettek az árva és elhagyott gyermekeknek, iskolát és munkahelyeket. Teljes ellátásban részesülnek és mihelyi mód lesz rá, küldjük ki őket Palesztinába, a mi városunkba.

— A város neve? — érdeklődöm.

— A város nevét nem tudom még. De a csoportnak, amely irányítja és finanszírozza a kervárokat, már megvan az elnevezése: Ben Zion.

— Kaduri csoport.

Ben Zionnak az volt a szerepe, hogy a Keren Hajesszódért való utja közben Sanghajiában adta az első impulzust a kínai zsidók palesztinai kervárosára. Kaduri vele akar együtt dolgozni és csak vele. Azért szeretetből a csoport címébe bevette nevét és pedig első helyen. A Kínában élő zsidók lelkes támogatói — mondotta. — az Ujjáépítési Alapnak, különösen dr. Reisz, a sanghaji egyetemes fiatal tanára, aki pozsonyi származású. Ő vette át a Keren Hajesszód ottani irányítását és neki köszönhető, hogy Rabinranatha Tagora nagy és hathatós érdeklődést tanúsít Palesztina iránt.

— Mr. Kaduri — mondom végül — egy utolsó kérdés. Ön is kimegy azután a saját városába?

— Ha kint használhatok Palesztinának, akkor ott maradok. De ha jelenlétem itt használ többet, visszajövök.

Ezzel végetért a sanghaji zionista millie moszli való beszélgetésem.

— Lapunk legközelebbi száma a közbeeső évszázad miatt szerdán reggel jelenik meg.

— Mosoiu miniszter Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: Szombaton délután érkezett Nagyváradra Mosoiu közmunkügyi miniszter. A miniszter megtekintette a nagyvárad királyszobor munkáját és a szobor körül végzendő parkirozásra adott utasítást. A miniszter ugy nyilatkozott, hogy a király szobrát még november havában fogják nagy ünnepségek keretében leleplezni.

Oroszország visszakapja a Wrangel-flotta elkobzott hajóit

Herriot beszámolója Franciaország keleti politikájáról. Balra toliódik Spanyol-ország belpolitikája

(Páris, október 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „L'Information” fontos részleteket közöl a francia-orosz összeköttetés újrafelvételéről. Az ellámerést tartalmazó jegyzék kijelenti, hogy Franciaország elismeri a moszkvai kormányt a régi Oroszország azon területei törvényes kormányának, melyeknek lakossága a szovjetkormányt elismerte. A francia kormány a diplomáciai kapcsolat felvételét óhajtja és a függőben levő kérdések szabályozására irányuló tárgyalások megkezdését. De Monsie szenátor Londonba utazik, hogy átnyújtsa Rakovszky-nak a jegyzéket. A párisi régi orosz nagykövetségi palotát a szovjetdiplomácia rendelkezésére bocsátják. Oroszország visszakapja a Wrangel-flotta elkobzott hadihajóit is.

Egyéves szolgálat a francia hadseregben

Páris, október 18. A kamara pénzügyi pénzügyi bizottságában a katonai költségvetés vitájakor Herriot nyilatkozott Franciaország szíriai és marokkói politikájáról Szíriában zsidó-

— Pofozkodó grófok. Budapestről jelentik: A Hungaria-szülő előtt Herberstein gróf exaltábornagyot, a bécsi Zsokéklub elnökét gróf Lónyai Károly exhuszárnkapitányt inaultálta. A kapitány azért inaultálta Herberstein grófot, mert a Zsokéklubból való kizárását az extábornagynak tulajdonította. Herberstein a rendőrségen feljelentette támadóját.

— Cvi Hirsch Kalischer. Akik intenzíven foglalkoznak a herai zionizmus előzményeivel, sokszor találkoznak C. H. Kalischer névvel. Az elmúlt század ötvenes éveiben megindult kolonizációs mozgalom feje volt Németországban Kalischer Thorn városába való rabbi, aki most ötven esztendeje, hogy meghalt. 1832-ben kezdte meg a munkát azzal, hogy nagy kortársának, rabbi Ahiba Égernek és Móse Sáfier pozsonyi rabbinak figyelmét felhívta Erec Jizraelnek zsidó telepeivel való benépesítésére. A zsidó irodalom nagy tárházából szedett idézetekkel igazolta, hogy valóságos parancs a Messias megjelenése előtt Palesztinát zsidókkal telepíteni. „Drischet Zion” című munkájában a zsidó nép széles rétegét akarta megnyerni eszményeért. Idézetekkel igazolja, hogy a földművelés szent parancsa az Urak és kitéjt, hogy nem „jótékonytsággal, hanem nemzeti erők megfeszített munkájával” lehet csak célhoz jutni. „Ne alacsonyítsát adjunk Palesztinában élő zsidó testvéreinknek, — írja — hanem eszközöket arra, hogy ott kint eredményesen dolgozhassanak.” Kalischer később a telepítés ügyében levélben kérte meg Rothschildot, Montefiorót és Cremiaxot. Berlinben a kolonizáció technikai végrehajtására egyesületet létesített. Sokat bízott az Alliance Israelitibe és nem csökkent akkor sem, amikor ebbe való híte megdőlt. 1874-ben bekövetkezett haláláig hűségesen propagálta az eszmét, amely a Balfour-deklarációval a megvalósulás stádiumába lépett.

— Szenzációs fordulat a Frohreich-ügyben. Szopronból jelentik: A meggyilkolt Egyedi Arthur bűnügyében a nyomozás körül szenzációs fordulat állott be. Kemeyer Balázs és Minnich Károly orvosok írásban adott szakértői véleményükben azt állapítják meg, hogy a Frohreich által előadott gyilkossági jelenet — hazugság. A boncolás alapján teljes valószínűséggel meg lehet állapítani, hogy Frohreich kezével vagy zsebkezdőjével álmában fojtotta meg spórást. Az álmából ébredő Egyedi felkaphatta kezét és akkor karmolhatta meg Frohreichot. A nyakon észlelhető fojtogatás nyomai utólagosan kerültek a holttestre és pedig akként, hogy a gyilkos véglegesen meg akart győződni arról, hogy végzett-e áldozatával. Az orvosi vélemény alapján új nyomozást kell indítani annak megállapítására, hogy Frohreich előre megfontolt szándékkal gyilkolt-e.

— Agyonszúrta a fiát. Lippáról jelentik: Arec János lippai gazdálkodó valami felett összeveszett 34 éves fiával és a veszekedés helyében késével szívszúrta. A gyilkos apa ellen bevezették az eljárást.

* Fordításokat és kérvényeket a hatóságokhoz román nyelven címzés vállal Imperial-iroda, Minoritá-utca.

szertint Franciaország huszonöt ezer főnyi hadsereget tart, amelyet januártól kezdődőleg tízszázötvenezerre csökkentenek. Marokkóban Franciaország hatvannégyezer főnyi hadsereget tart fenn amelyben csak huszonöt ezerre rug a franciák száma.

A hadügyminiszter kijelentette, hogy hajlandó Herriot politikáját követni az egyéves katonai szolgálat behozatala érdekében. Ezt azonban pillanatnyilag lehetetlen megvalósítani, mert a megvalósítás a francia hadsereg mai szervezetének teljes átalakítását involválja.

Koalíciós kormány Spanyolországban

A „Daily Telegraph” jelenti Madridból, hogy a spanyol politikai helyzet nagyon feszült. De Rivera miniszterelnök egy pártonkívüli államférfinak szeretné átadni a kormányt. A katonai körök ragszokznak De Rivera személyéhez. Hr szerint egy koalíciós kormány alakítását tervezik, melynek katoná volna az elnöke. Rivera utódjával Magaz tengernagyot emlegetik.

— A romániai Teozófiai társaság kongresszusa. November 9-én és 10-én tarja Bukarestben a romániai teozófiai társaság évi rendes kongresszusát. A kongresszusnak különös jelentőséget ad, hogy ezen a kongresszuson fogják megalkotni az önálló romániai teozófiai társaságot. Kiemeretes ugyanis, hogy a teozófiai társaság csak abban az esetben bír önálló országos jelleggel, ha legalább hét fiókkal rendelkezik. Romániában eddig csupán öt fiókkal rendelkezett a társaság és a bukaresti kongresszuson fogják kimondani a kolozsvári és nagyvárad fiókok megalakulását. A kongresszus vezetőbizottsága szinten kéri azokat a teozófusokat, akik a társaságnak még nem tagjai és a kolozsvári vagy nagyvárad fiókok tagjai óhajtanak lenni, hogy címüket M. A. Moral Bukarest, Str. Caragian 80/a, vagy László Simonné elnökönél Tordán jelentsék be.

— A városi tanács a külterki parcellázások ellen. Az utóbbi időben több parcellázási kérdés érkezett a kolozsvári városi tanácshoz. A kérvényezők nagy része a város szélén lévő területeknek házhelyek céljaira való parcellázására kértek engedélyt. A tanácsnak az a véleménye, hogy a külterki parcellázásokat mindaddig nem engedélyezi, amíg a város belterületén az üresen álló telkeket be nem építik. A tanácsnak ez az álláspontja szemiesetre sem helyesíthető, mert a külterken többnyire olyan emberek akarnak építeni, akik rem rendelkeznek olyan tőke felett amely szükséges belterületen való építkezéshez.

— Újabb bolsevik támadás Tatarbanar ellen. Bukarestből jelentik: A belügyminisztérium a Rador utján hivatalosan közli: Október 17-ikén erős ködben Tatarbanar környékén bolsevik rablók mutatkoztak. Azonnal egy katonai osztagot küldtek a rablók ellen, amely harcba becsatkozott velük.

Nagy
harisnyavásár
 mélyen leszállított árakkal.

K	ötött harisnya minden színben	lei	25
F	lohr-harisnya minden színben	lei	53
M	uszlin harisnya divat színben	lei	69
C	érna-muszlin minden színben	lei	98
S	elyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT

FÖTÉR 13

Divatkoztyákban és költőárakban óriási választék!
 A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók

Uj
let!

egy a Str.
 lattü zale-
 i Viteszul
 átt főszle-
 dusabb vá-
 mányu bör
 napi árak
 van, Pon-
 Tisztelettel

Nanó

Spirer

nődivat-áruháza

Cluj, Piața Unirei No 16.

Új s dusan felszerelt férfi és női szövet, selyem, vászon s mosóáru raktárral

újból megnyit

Mutatvány-árak:

75 cm. széles tennisflanel lej	29
Jóminőségű fehérneművászon „	28
Duplaszéles (130 cm) gyapju-szövet..... lej	120
Tiszta gyapju intézeti seviottok	190
Ruha-bársonyok minden színben	165

Legjobb férfiszövetek

Schwarz Jenő utódánál
Cluj, Strada Regina Maria No 14.

VELMA SUCHARD

CSOKOLADEKÜLÖNLEGESSÉG

Szörme és fonalfestés!

Üsziruhákat és bármilyen kelmet a legjobban fest és tisztít
"KRISTÁLY" KELMEFESTŐ-GYÁR
CLUJ
Telefon 266

Szörme és fonalfestés!

Őszi és téli divat-ujdon-ságaink:

Telefon 961. Telefon 961.

selyem, szövet, bársony és flanelokban megérkeztek.

Szolid árak! Garantált minőségek

KÖZGAZDASÁG

Az erdélyi fatermelők kapcsolatot keresnek a regáti fatermelőkkel

Csak a közös front biztosíthatja a sikert

(Cluj-Kolozsvár, október 18. Az Uj Kelet tudósítójától) Az az elutasító magatartás, melyet a kormány, de különösen Bratianu Vintila pénzügyminiszter az exporttarifa kérdésében az UGIR és az erdélyi faipari érdekeltségek kéréseivel szemben tanúsított, azt a felfogást érlette meg a kolozsvári faipari egyesület vezetőségében, hogy csak abban az esetben lehet a kormány intézkedéseivel szemben hathatós védelmi frontot alakítani, ha érdekközösségükbe bevonják a regáti fatermelőket is. Miként az erdélyi nagyipar is csak azóta tud komoly eredményeket felmutatni érdekeinek védelmében, mióta beolvadt az UGIRba, úgy a regáti fatermelőkkel egyazon érdekekkel rendelkező erdélyi fatermelés

is csak abban az esetben érhet el pozitív eredményeket, ha a regáti fatermelőkkel közösen és egyöntetűen indítja meg akcióját a kormány kereskedelem- és iparszelvényes politikájának lezárására. Csak a széttagoltság okozta azokat a kudarcokat is, melyeket utóbbi időben az erdélyi fatermelőknek el kellett viselniük. Mint értesülünk, az erdélyi faipari egyesület kolozsvári körzetének vezetősége legközelebb komoly akciót indít szándékával, hogy érdekeinek megvédése céljából szoros kapcsolatot létesítsen a regáti fatermelőkkel s az ezekkel való együttes működés által érdekeit hathatósan tudja megvédelmezni.

¶ A nagyváradi Löblé gyár hitelezőinek értekezlete. Nagyváradról jelentik: A Löblé gyár hitelezői a Kereskedelmi Csarnokban bizalmas jellegű megbeszélést tartottak, melyen a hitelezők nagyrésze arra az álláspontra helyezkedett, hogy meg kell találni a meggyezés lehetőségét. A felmérések után elhatározták, hogy háromtagú bizottságot küldenek ki az adós céggel való tárgyalásokra s annak megállapítása végett: mi a tulajdonképeni oka a gyár kétségbeesésének, mi a gyár tényleges helyzete és aktívája és mennyiben elfogadható az az ajánlat, melyet dr. Löblé László tett a hitelezőknek és végül mik a garanciák arra nézve, hogy ajánlatát tényleg be is fogja tartani. A kiadott bizottság munkája körülbelül nyolc napot fog igénybe venni, melynek letele után újabb értekezletet hívnak egybe a reális eredmények megállapítása végett.

¶ Ausztria rövidesen áttér az aranymérlegre. Bécsből jelentik: A pénzpiac arizise és azok a nagy megrázkódtatások, melyek nagy pénzintézetek bukását vonták maguk után, Bécs vezető gazdasági körében végleg megértették azt az elhatározást, hogy áttérnek az aranymérlegre. Ez azonban csak egy állandó értékmérő mellett lesz lehetséges, melyet a sillingrendszer behozatalával akarnak megteremtteni. A kormány már számol az aranymérleg behozatalával s mint hiteles forrásból jelentik, az erről szóló rendeletek már is előkészületben vannak. Az aranymérleggel egyidejűleg az új részvények minimális értékét is meg fogják jelölni, ami előreláthatólag száz silling lesz.

¶ Részvényesek mozgalmi a nyereség részesei alacsonyossága miatt. Bukarestből jelentik: Tudvalevő, hogy a részvénytársaságok adminisztrációs költségei olyan nagyok, hogy a részvényeseknek alig jut néhány százalékos jövedelem, holott ők a pénzért harminc-negyven százalékos kénytelenek fizetni. Ezenfelül az értékpapírok árfolyama is annyira alacsony, hogy az egész a papírték alatt áll. Ez a bűzben nem jegyzett papírokra is vonatkozik. Ezen jelenségek megállítására érdekében a romániai részvénytársaságok érdekeik megvédésére most Bukarestben gyűlést

tartottak. A gyűlésen mindenekelőtt az a kérdéssel foglalkoztak, hogy a kereskedelmi törvény azon rendelkezését, mely szerint a részvénytársaságoknak saját kibocsátásukat megvásárolni nem lehet, változtassák meg annál is inkább, mert ma már a részvények átvásárlása mindenütt meg van engedve. A gyűlésen részvétel részvényesek kimutatták arra is, hogy míg a részvényesek sokszor alig kapnak öt százalékos nyereségnyeresésedet, addig az igazgatósági tagok és a tisztségviselők huszonöt százalékos tantiemben részesednek. Szóba került a közgyűlések megtartásának ideje és formája is, amelyet oly értelemben kívánunk módosítani, hogy a mérlegzárás után legalább három hónapra tartassák meg a közgyűléseket. Végül elhatározták a részvényesek, hogy megalakítsák a részvényesek szövetségét.

¶ A jugoszláv cukoripar válsága. Szabadkáról jelentik: A pénzpiac rendkívül nyomorúságos érzetű hatását a jugoszláv cukoriparban s a gyárak, hogy pénzhez jutásuk, kénytelenek voltak kénytelenkedéseket eszközölni, amelyek a cukor eladási árát az előállítási ár alá nyomták. Bár a fogyasztók szempontjából a cukor olcsóbbodása nagy előnyt jelent, ezzel szemben a cukoripar súlyos válságba jutott, ami viszont az egész közgazdasági életet veszélyezteti. A jugoszláv cukoripar veszteségei ugyanis nemcsak a részvényeseket fosztják meg osztaléknyereségüktől, de a munkások tízezreit is a munkanélküliségtől. Az állam mégsem hajlandó segíteni a cukoriparban, miként a nemzeti bank sem. S míg az exportőrök olcsó, határozatos hitelhez juthatnak, addig a hatalmas jugoszláv cukoripar kénytelen továbbra is magas kamatokat fizetni s a szükséges nagy költséket a bankok útján becserezni.

¶ Emelkedik a vágómarha ára. Szatmárról jelentik: A hosszú szünet után megnyitott marhavásáron gyöngye felhajtás mellett erős volt a kereslet úgy kivitel, mint helyi fogyasztásra szánt marhában. Természetes, hogy a nagy kereslet erősen felverte az árakat, úgy, hogy a vágómarha kilogramja öt-hat lejfel emelkedett, sőt a kivitelre való állatok ára 22-24 lejre szökött fel.

A mai valutapiac

A mai napon változatlan a piac helyzete. A kínlat is alább hagyott és a forgalom ugyyszólván teljesen megbénult. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 390-395, magyar korona 410-420, cseh korona 530-540, francia frank 960-970, svájci frank 85 00-85 20, angol font 810-815, dollár 178-180, olasz lira 8 00-8.10.

Valutapiac október 18-án:

Bukarest. Devizák: Páris 950, Berlin —, London 800, Newyork 178 —, Béna 780, Zürich 24 50, Bécs 530, Prága 25 50, Budapest —. Bukarest. Valuták: Napoleon 725 —, márka 44 00, leva 125, török lira —, font sterling 810, francia frank 1010, svájci frank 34 75, olasz lira 805, drachma 3 —, dinár 250 —, dollár 179 00, lengyel marka 33 00, osztrák korona 27 00, magyar korona 530 cseh korona 530. Páris. Nyitás — Zárás: Berlin 124 13 — 123 75, Amsterdam 203 50 — 203 30, Newyork 891 21 —, London 2334 50 — 2339, Páris 2733 75 — 2735, Milánó 2273 75 — 2272 50, Prága 1550 00 — 1550 00, Budapest 68 00 — 68 00, Belgrád 7339 — 745, Bukarest 285 00 — 277 50, Wars 90 00 —, 100 40, Bécs 73 50 — 73 50.

SPORT

A mai program. A bajnoki szezon mindössze nagy lépésekben közeledik a befejezéshez. Kolozsvárt ezen a napon is négy első, négy másodosztályú és négy ifjúsági csapat játszik a bajnoksáért.

Részletes program. Kolozsvár. Nagypálya: Déután keltőkor Hagabbor—Victoria, négykor Academia—Universitatea. CFR-pálya: 2 kor KMTB—KKÁSE, 4 kor KAC—CFB.

Aradon városközi mérkőzés lesz Temesvár és Arad válogatottjai között. Erre a mérkőzésre Arad nagy szorgalommal készül a többi válogatottal együtt. A válogatott csapatok a következőképp állították össze: Vass, Husztig, Móposi, Török, Pálmkás, Weichelt, Ozéga, Auer II., Gauscy, Tresovsky, Auer I., Biró dr. Vatiannu.

Temesvárt azok a csapatok, amelyek nem adnak játékosokat a válogatottba, bajnokként játszanak.

Nagyváradon avatják a NAC—Bihorul pályáját, melynek során a NAC az aradi AMT-val találkozik barátságos mérkőzés keretében.

lyját, melynek során a NAC az aradi AMT-val találkozik barátságos mérkőzés keretében.

Brassóban a CFR és az Ivrin játézik bajnokit, amelyen kívül Székelyudvarhelyen lebonyolításra kerül a kertület futballderbije a Brazovia és a Hargita között.

Szamosujvár. Solvay—Spárta. Torda. NTK—TSC. Atanyosgyéres. RMS—Sodronyipar.

Budapesten a következő bajnokiak lesznek: MTK—FTC, VAC—BEAC, UTE—BTC, III. ker.—Vasas, Törökvs—NSC, KAC—Zagló.

Bécs bajnoki mérkőzése: Amateurs—Hakoah, Admir—Sammering, Wacker—Rapid, Slovan—WAC, Rudolfshügel—Sportklub.

Zágráb—Budapest válogatott mérkőzés lesz november 2-án Budapesten. Az utóállamok közül Jugoszlávia az első, amely a sportértekezést Magyarországgal felvette. Magyar csapatok állandóan vendégszerrepelnek Jugoszláviában és most érkezett jelentés szerint Zágráb—Budapest mérkőzés rendezésére ügyben is megállapodás jött létre. Az első mérkőzés november 2-án lesz Budapesten.

Uruguay válogatott csapata Prágában. A bécsi „Der Tag”-ból vesszük a hírt, hogy az olimpiai győtes Uruguay jövő év május havában Prágában fog játszani a csek válogatott ellen. Egyidejűleg meghívást nyerne Svájc, Németország, Ausztria válogatottjai is. Ha a terv sikerül, úgy a jövő májusban egy kis olimpiában lesz alkalom a prágaiaknak győnyörködni.

Magyarország 1924. évi pentation bajnoksága. A M&S 1924. évi versenysorozatát a pentation bajnoksággal fejezte be. Az évzáró küzdelem a legnagyobb sikerrel végződött és győtes Somfay Elemér lett. Részletes eredmények:

I. Távolugrás: 1. Somfay 6.77 m. 2. Farkas 6.68 m. 3. Ghillány 6.64 m. 4. Páspóki 6.61 m. 4. Felker 6.11 m.

II. Gerelyvetés: 1. Ghillány 43.92 m. 2. Somfay 42.15 m. 3. Cséjay 41.10 m. 4. Farkas 40.05 m. 5. Bácsalmási 39 m.

III. 200 m. síkfutás: 1. Juhász 23.2 mp. 2. Somfay 23.7 mp. 3. Farkas és Páspóki 24 mp. 5. Ghillány 24.2 mp.

IV. Díszkosztetés: 1. Somfay 37.20 m. 2. Bácsalmási 35.35 m. 3. Ghillány 33.50 m. 4. Juhász 32.30 m. 5. Farkas 32.16 m.

V. 1500 m. síkfutás: 1. Juhász 4 p 43 mp. 2. Somfay 5 p. 19.8 mp. 3. Bácsalmási 5 p. 20 mp. 4. Farkas 5 p. 20.4 mp. 5. Ghillány 5 p. 20.8 mp.

Végeredmény: 1. Somfay Elemér (MAC) 8 pont. 2. Ghillány Antal (MAC) 17 pont. 3. Farkas Endre (MAC) 18 pont. 4. Juhász György (MAC) 31 pont. 5. Bácsalmási (MAC) 30 pont.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ ÚJNYELVI MŰSORA

Vasárnap d. e. fél 11-kor: Hamupipőke [Gyermek-előadás, mérsékelt helyárakkal, sorozat 89]

Vasárnap d. u. fél 4-kor: Mészkalás (Operettújdonosság 7-adaszat. Rendezés: eső helyárakkal, sorozatszám 90)

Vasárnap este 8-kor: A karaburgi menyasszony (Operette repris új szereposztással s új betanulással. Napi bérlet 21 szám A, sorozat 91)

Hétfő: Cifra nyomorúság (Az új magyar drámák sorozatának negyedik estje. Premiébérlet 10 szám)

Kedd: Leányvásár. (Király Ernő vendégjátékával, mérsékelt emelt helyárakkal. Napi bérlet 22 sz. B, sorozat 93)

Szerda: Vig órágy (Király Ernő vendégjátékával, mérsékelt emelt helyárakkal. Napi bérlet 23 szám A, sorozat 94)

MOZGÓK MŰSORA

Selekt-Mozgó. Vasárnap, október 19. Premier. A Maxim mulató csillaga. Rendkívül pikáns szalonvígjáték 6 felvonásban, Feydeau Georges ismert darabja után. Főszerepben az ismert művésznő: P. Manichelli.

Hétfő, okt. 20. Premier. Miss Dollar. Sentimentális dráma, 5 felvonásban. Jean Carrere novallja után. Főszerepben Elena Sangro.

Úránia-Mozgó. Vasárnap, október 19. Premier. A sztrén. Ocsán-buvarok. Nagy szenzációs kaland-dráma 6 felvonásban, a buvárok életéből. Filare alkalmazzza Ocsán Fejleszt regénye után.

Hétfő, okt. 20. Premier. Fabiola. Történelmi dráma, 5 felvonásban, a rómaiak korából. Főszerepben Amleto Novelli és Livia Pavanelli.

Apollo-Mozgó. Vasárnap, október 19. Vörösbegy. Rendkívül kalanddráma egy, szelthamos elstéből 5 felvonásban. Főszerepben: Loth Ilia.

Hétfő, okt. 20. A nagy ismeretlen. Szenzációs ameikai kalanddráma 5 felvonásban. Főszerepben a hírs Harry Piel.

Páris Lyon Zürich

bovásárlási utamról visszsaérkeztem és tudomására adom a t. vevőközönségnek, hogy az

őszi és téli divatujdonságok

sima és kockás szövtek, himalay posztók és velourok, mintás marocceinek, brocatok, plüssök, bársorogok, carakülok

a legnagyobb választékban raktárra érkeztek,

férfiszövetek

antik és modern butorkelmék nagy választékban. Az alantli olcsó árakra külön is felhívom a t. vevőközönség figyelmét!

- 1 m. ruhaszövet . . . lej 29
1 m. flanel (jó mosó) . . . lej 29
1 m. vászon . . . lej 29
1 m. férfiszövet [140 cm.] . lej 195

Tisztelettel:

Szabó Jenő

divatkülönlegességek naggyáruháza C. Regele Ferdinand 5.

Telef. 4-79 CLUJ Telef. 4-79

Figyelem! Figyelem!

Olcsó napok!

az összes raktáron levő olkkek rendkívül leezálitott árban árusítatnak. Nagy alkalmi árak, míg a készlet tart. Ragadjja meg az alkalmat és szerezzé ho szükségletét a

LA CORSO

női divatáruházban

Cluj, Piata Unirei (fóter) 17.

Eladásra kerülnek f. hó

22-iktől

míg a készlet tart:

- Női és férfi angol és francia szövetek
Raglanszövetek, kabátvelourek
Biberek, plüssök és bársorogok
Gyapjudelének, flanelek, barchettek
Ing- és ruha-ephirek. Az őszi divat selyem-ujdonságai
Schrolli vásznak, damasztok
Paplau-clottok, casmírok,
Abroszok és törülközők
Pérfiingek, női harisnyák
Stb. Stb.

a regáll

pozitiv eredm... zősen és egy... mány kereske... lesszerelésére... at a kudarokat... yi fatermelék... llunk, az er... etének veszté... it szírdnytan... l szorcs kap... kkel s az csek... becsit hathatá...

szal a kér... edelmi törvény... részvénnyáram... gysárolni nem... kabb, mert ma... enült meg van... aványezek rá... nyssak szoboz... ényrészesedést... a tiszty selők... estlnek. Szóba... ideje és for... ánnak módosít... galább három... et. Végül el... megalakítják a

lsága. Szabad... al nyomoztás... arban s a gyá... telenek voltak... rek a enbor il... romták. Bár a... r előbbodáza... ankoripar su... egész közgaz... oztvási enkor... a részvénye... geitől, de a... nktól. Az il... torjaron, mi... az exportörök... mak, addig a... rtelen továbbra... útséges nagy

ára. Szatmár... tén megnyílt... illett erős volt... fogasztásra... y a nagy ke... gy, hogy a... el emelkedett, 22-24 lejre

e és stés!

vot, s on ek.

inóségek

AFRÓHÍRDETÉSEK

Turini Fiat Luxusauto mat nagyon olcsó árban eladnám vagy elcserélném ázemképes 2-3 tonnás teherautóval. Megtekinthető Cluj, Regele Ferdinand 6. 7939

Bükk keréktalpatát 6 lej szállít ab raktár Naf-tali Vilmos cég, Blaj. 7994

HUNWALD
Cluj, Str. Vlahuța (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147.

Üvegesizolda és tükör-gyár. Táblavég raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újrafon-csorozása. 1700

Keresek mielőbbi belépésre egy segédet a fűszer, vas és rőrszerű szak-mából. Olyan, ki kettő, vagy mindhárom szakmá-ban jártas, előnyben részesül. Román, magyar és német nyelv beszélése szükséges. [Sárkány]. 7996

Magas belépéssel vagy magas bért szoba-kony-hás, éléskamrás lakást ke-resek Értekezni: Imperial-iroda, Minorita-utca.

Jó és olcsó kőser ebéd-koszt kapható kihordásra is. Str. Saguna (Bartha Mihály-utca 20), hátul az udvarban Génadéknál.

12-13 éves figyermek teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban.

Üzleti kirakat részére igen elmés amerikai morgungo figura, villamos áramra beállítható, olcsón eladó, Fischer-üvegüzlet, Cluj. 7997

Nyelvtanuláshoz segéd-könyveket, szótárakat elő-nyás árban szállít az Uj Kelet könyvosztálya. Kér-jen iránymutatást.

Double raglanok
férfi- és fiuruhák

M. Neumann
cégnél Cluj, Piata Unirii 14.

Kiváló minőségű,
kellences és üdítő

tordai sör

Gyár: Turda, telefon 5. Főraktár: Cluj, telef. 394

Főkönyvelő, teljesen ön-álló munkaező, sok évi gyakorlattal, román, né-met nyelvtudással, állást keres. Szíves megkeresé-eket „Mérlegképes” jelige alatt a kiadóba kér. 7987

Mérlegképes könyvelő délelőtti vagy délutáni könyvelést vállal, román, magyar vagy német nyelv-en. Szíves megkeresésc-eket „Perfekt” jelige alatt a kiadóba kér. 7988

Puhafaszakma minden ábrában, fűrésznél, erdő-kezelésnél, valamint anyag-raktárakban jártas tisztviselő állást keres. Megkeresésc-eket „Hű lesznek” jeligé-re kiadóba kérek. 7976

**„Elite”
cipő-
üzletben**
legelegánsabb s legol-csőbb cipőket vásárol-hatja. Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 65.

Könyvszerkesztését az Uj Kelet könyvosztálya-nál kezesse! Bárhol meg-jelent könyvek beszerze-sését vállaljuk.

Keresek fehér géphim-zés, gépajazozást értő xőt. Nagyobb leányt ta-nulónak felveszek. Ugy-szintén tanítok intelligens zsidónét, ki délelőtti a fő-zést cseléd mellett vé-gezni. Műhimző Szalon Unió-u. 15.

Telefon: 2-14.

Complet
**fürdőszoba-
berendezések**

Electrohidro
Cal. Reg. Ferdinand 65
Sigurantaival szemben.
Telefon: 2-14.

Két fiatalember, vagy felsőbb oszt. diák kosztot, lakást kaphat Egyetem-u. 2., ajtó 8.

Villamos főzőrud fűtőbetét nélkül. Német sza-badalom. Javítást soha nem igényel. — Minden világítási konnektorhoz bekapcsolható. A legkevesebb áramot fogyasztja. 1 liter vizet 3-4 perc alatt felforrat bármely edényben. Háztartások, orvosok, fogtechnikusok, fodrászok, gyógyintézetek, aggregények ré-szére szájbőltítéshez, kéz- és fejmosáshoz nélkülözhetetlen. Darab ára 280 lei. Gyári képviselet:

Pallos & Markó okl. gépészmérnököknél Cluj, Str. N. Iorga (Jókai-u.) 7.

Telefon 650. Viszonteladónak engedmény. 20 lei posta- és csomagolási díj ellenében utánvétellel megküldjük

DÉRI LAJOS szücsmester
Str. Memorandului (v. Unió-u.) 3. Telefon 12-12

Erdély legré-gíbb és leg-szolidabb szücsáruháza. **LEGUJABB MODELLEK**

Megbízható, lelkiismeretes kiszolgálás!

Kaiser-Borax

Az arcbőrt fehériti és lágyítja

Hölgyeim

Őszi és téli kabátok-ban legujabb mo-delljeim megérkeztek. Costumok, ruhák készí-tését és alakítását teljes felelős-ség mellett vállaljuk

„Salon Pompadour”
Stotter Aladárné
Cluj, str. Memorandului (Unió-u.) 12.

**Öltönyök,
Raglanok,
Ülsterék!**

Szántó és Komlós
Cluj,
A r a d Piața Unirii Satu Mare
14.

Hölgyeim! Mélyen leszállított árak mellett árusítja fűz és bársony modell-jeit az

„IDEAL”

kalapüzlet, Cluj, Calea Regele Ferdi-nand 8. szám. Golya-áruházzal szemben. Alakítások és formálások 48 óra alatt készülnek.

Érjük mindenütt Pierre önborotválókést a felülreulhasztalan Valóságos gyönyörűség. Nyéd az elvezüsttel keverve. Darabja 8 lej. Központ: Bakarosú. Str. Donici 1. Rudolf Mosse No 100

Vásároljon
őszi és téli
férfi-szöveteket

mélyen leszállított árban a

**Postăvarie Engleză
Israel Glück**
szövetáruházában, Cluj, Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 5.